

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 47.
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rîndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 4015/1881 Plen.

Cerculariu

cătră clerul și poporul ortodox din tractul protopresbiterial al Sighișoarei.

Onorabilul protopresbiter al Vostru, Zacharia Boiu, după servitiile aproape de 60 de ani prestate în via Domnului, a cerut și solicitat de repetite ori, ca din considerare la neajunsurile, ce provin din adăncile lui bătrânețe, să fie absolvat dela oficiul protopresbiterial, care l'a purtat dela anul 1845, la început ca administrator protopresbiterial, ear' mai apoi și până în ziua de astăzi ca protopresbiter actual al tractului Sighișoarei.

Aprețind după vrednicie cererea aceasta renoită și mai de curînd, nu mi-a rămas altă, decât ca pre numitul onorabil protopresbiter al Vostru, pe lîngă exprimarea recunoștinței preamăritate din partea jurisdicțiunii archidieceșane pentru servitiile lui credincioase, cari într'un șir așa lung de ani, cu purtare esemplară și cu succese bune le-a prestat santei noastre biserici, să'l absolv pentru tot restul vieții sale dela oficiul protopresbiterial, susținîndu-i prerogativa: ca până când va fi în viață, să aibă locul de onoare în fruntea tuturor corporațiilor bisericești din același tract la dreapta președintelui ordinariu, rămîind și mai departe în folosirea beneficiului parohiei din Sighișoara între condițiunile speciali de până acum.

În urmarea acestora venind în vacanță postul de protopresbiter al tractului Sighișoara, și trebuind a se face proviziune pentru conducerea treburilor protopresbiteriale până la îndeplinirea prin alegerea normală a postului vacant, — am aflat de bine a denumi în mod provisoriu de administrator protopresbiterial al tractului Sighișoarei pre administratorul parohial din Sighișoara, cucernicul presbiter Demetriu Moldovan, ca pre unul, care

și până acum a fost ajutoriu emeritului protopresbiter în funcțiunile lui, și care întrunesc trebuincioasele puteri fizice și intelectuali pentru purtarea acestei sarcini; îndreptîndu-l totdeodată și la folosirea beneficiilor împreună cu oficiul protopresbiterial, cu excepțiunea parohiei protopresbiteriale, carea rămîne ocupată în modul de până acum.

Despre acestea schimbări în conducerea oficiului protopresbiterial al tractului Sighișoarei, vin a Vă înscința pre voi toți, iubit cler și popor din același tract, cu aceea archiepiscopiească îndrumare: ca rezervînd emeritului Vostru protopresbiter, onorabilului Zaharia Boiu și pe viitoriu onorurile personali ce-i compet, de aici înainte până la alte dispozițiuni ce vor urma în calea legală, pre numitul administrator protopresbiterial cucernicul presbiter Demetriu Moldovan, să'l recunoașteți de atare, să'i dați cuvenita onoare și ascultare, și în toate treburile ce privesc oficiul protopresbiterial cătră același administrator protopresbiterial se Vă întoarceți; împărțîndu-vă din partemi tuturor binecuvîntarea archiepiscopială!

Sibiu din Sediința plenară a consistoriului archidieceșan, ținută la 15 Ianuarie, 1882'

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop.

Asta tot e prea mult.

Sibiu, 25 Ianuarie.

Cutezanța împreună cu obrăznicia merg foarte departe. Șovinismul unguresc nu se mai oprește numai la mijloacele sterpirei naționalităților. Proiecte lucii și scilpicioase de legi, prin care are să se furișeze maghiarizarea nu mai mulțămesc pe domni șoviniști. Ca și bețivii pătimiși trebuie se aibă ceva ce nu numai întărită dară și sgarie. După ce au călărit când în bustru când în fuga

mare calul gravitărei în afară etc; după ce au cercat și mijlocul de suspectare cu „profanarea flamurei maghiare“, mai rămăsese un mijloc de acuzare încă neprobat contra Românilor: al tr a d a r e i de patrie prin arme furișate în biserică și în casa unui preot pentru vre-o rebeliune (!!!).. Dar eată că cine a început minciunile dela A ajunge și la Z., căci în aceste timpuri turburate se găsește între domni maghiari un nesocotit, ca se nu ăicem mai mult, care telegrafează dela Brașov la „Ellenzék“ în Cluj și la „Egyetértés“ în Budapesta, că în Brașov într'o biserică română și la un preot românesc s'au descoperit lăși cu arme“ că „cercetarea curge“ și în sfârșit „agenți rusesci se preumblă prin Brașov.“

O calumnie mai reutăcioasă aruncată cu atăta nesocotință asupra Românilor nici că se mai poate. Infernalitatea ascunsă în calumnioasa denunțare întrece tot posibilul în genul acesta.

Este adevărat că nu mai departe decât a doua și „Ellenzék“ calcă pe calea rușinoasă de a se desmînți el însuși pe sine. O incurcă mai dintăiu cu aceea, că corospondentul i-a promis detaiuri, adauge însă că alt corospondent a încunoscintat redacțiunea despre aceea, că scirea cu armele este fără temei, eară comitele suprem din Brașov „clarifică“, în același timp, că scirea despre arme și despre agenți rusesci este cu totul neîntemeiată și în interesul adevărului și a l'liniscei locuitorime reacearcă publicarea rectificării.

Se poate că și „Egyetértés“ se va „rectifica“. Minciuna reutăcioasă însă a trecut și în alte diare, cari stau în legătură cu birouri telegrafice. Toată diaristica europeană și poate și mai departe este în posesiunea unui neadevăr mare, destinat a compromite biserică și naționalitatea românească. Ba ce e mai mult, o „laudabilă“ foaie guvernamentală „Magyar Polgár“ este atăt de „afabilă“ încăt nu numai ia act despre

afacere, ci a adus-o în legătură cu „conjurațiunea Românilor“ din primăvara anului trecut, adecă, cu conferența electorală din Maiu, ear alta „B. H.“ scrie un articol de fond plin de „grațiosități.“

Ei bine, cu toate că respectăm legile țerei și contribuim cu averi și cu sînge la susținerea monarhiei și cu toate că dintre noi nu s'a găsit nici când vreun Kossuth s'au Klapka, care se ridice flamura revoluțiunii contra monarhiei, ne am datat a auđi dela șoviniști că nu sîntem patrioți buni, pentru că ținem la limba și naționalitatea noastră: ne-am datat a fi porecliți de conjurați și căte alte, fiindcă avem și noi păreri politice; însă ca aceia cari și-au bătut joc în modul cel mai frivol, nu mai de mult decât în vară trecută, de armata comună a monarhiei se arunce poporului celui mai dinastic nisce însinuări ca cele de mai sus — asta tot e prè mult.

Vor domni șoviniști se paralizese simțemintele dinastice a le poporului român? și ce scop ar avè cu aceasta?

Mărturisim că nu mai putem înțelege ce vor concetățenii maghiari cu șovinismul lor un anim. ăicem unanim, pentru că într'un lucru se unesc înstrăina cu puterea toate naționalitățile nemaghiare dela adevera tul patriotism. Ei, prin monopolisarea limbei, a administrațiunii și a părerilor politice, ăicend că numai dênșii pot fi în Ungaria buni patrioți, nu se poate altcum, nasc amărăciune în inimile acelor ce politicesce se vèd proscrisi, din simpla cauză, că au și ei părerile lor politice. Mai vine acum că avènd puterea în mîna lor mai vor a și desonor a pe acei ce nu sînt de o părere cu dênșii. Cred dênșii că în chipul acesta se consolidează un stat sau o monarhie?

Ce mai vorbesc dênșii de ruble, de agenți și emisari străini? când ei fac cu atăta stăruință servitiile cele mai mari ori și cui altuia numai monarhiei și statului nostru nu!

FOIȚA.

Literatura română și străinătatea.*

I.

(Urmare.)

Cu aceeași recunoștere a valorii poesiei române și a meritului traducătoarelor se exprimă „Magdeburgische Zeitung“ din 18 August 1881; cu laudă, dar cu mai multă rezervă, „St. Petersburger Zeitung“ din 27 Iulie 1881; cu admirare pentru regina traducătoare, dar cu puțină cunoscință de cauză, o notiță din „Neue freie Presse“ dela 1 Martie 1881; cu multă căldură un articol din revista internațională, asemenea dela 1 Martie, reproduc în resumat în „Binele public“ și „Telegraful român“

În fine ca să lăsăm la o parte pe celelalte, „Neue preussische (Kreuz) Zeitung“ (Nr. 22 1881) ăice între altele:

Poeții traduși ne conduc într'o lume particulară. Pare-c'ar fi un vèl ușor care este aruncat peste toate aceste cântece; de abia se ivesce o isbucnire mai vie a bucuriei; iubirea înflăcărată a patriei este însă o temă adese ori tratată. Considerînd aplecare mușei române spre tristeță, nu este de mirat că a produs și un reprezentat al pesimismului, M. Eminescu, ale cărui poesii sînt în colecția de față cele mai însemnate lîngă acele ale lui Alecsandri, poetul de predilecție al patriei sale.

Trecînd la a doua și a treia din cărțile enumerate mai sus, vedem în „Schifele române“, introduse și traduse de d-na Kremnitz, o ochire asupra literaturii române dată sub formă de prefață; apoi urmează traduse: Crucea din Sat și Popa Tanda, de Slavici; Popa Gavriil și Cicoana Nastasica, de I. Negruzzi; Mihnea cel rău, de Odobescu; povestea Doi feți cu stea în frunte, după redacțiunea lui Slavici, și Șanta, de N. Gane.

Nouele schițe române, publicate de aceeași autoară, cuprînd traducerea a două novele de Slavici: „Gura Satului și „Budulea Taichii“, a două novele de Gane: Andrei

Florea Curcanul și Sfântul Andrei, și a unei copii de pe natură de I. Negruzzi: Ioniță Cocovei. Din aceste traduceri, „Gura satului“ apăruse mai nainte cu ilustrațiuni în revista „Illustrirte Welt“ (Hallberger), Nr. 22 și 23 din 1879, ear „Andrei Florea Curcanul“ în revista „Nord und Süd“ (red. Paul Lindau), numărul dela Decemvre 1879.

Resumînd aici unele din părerile critice germane asupra acestor lucrări, lăsăm la o parte notițele, dealtminteri toate favorabile, publicate în unele organe de mai puțină însemnătate pentru opiniunea literară în Germania; precum sînt Europa, (Nr. 12 din 1881.) „Wiener Allgemeine Zeitung“ (Nr. 233 din 1880), „Berliner Fremdenblatt“ (Nr. 207 din 1880) etc., precum și critica d-lui Remy din „Vossische Zeitung“, reproducă în întregul ei în „Convorbirile“ dela 1 Ianuarie 1878.

În „Blätter für literarische Unterhaltung“ Nr. 40 din 1880 cetim:

Rumanische Skizzen etc. Aceste novele țărănesci, povești și istorioare

pline de atracție și scrise cu inimă, sînt introduse din partea traducătoare prin ochire asupra dezvoltării literaturii române. Primele patru novele de Slavici și Negruzzi sînt bogate în observări fine, toate pline de un humor adevărat, însuflețite de o veselie aleasă, și se citeșc în traducere ca nescelucrări de mare însemnătate. Unele amănunte; d. e. cum fie care din cei doi amanți, Bujor și Ileana, stăpăniți de patimă, părăsesc noaptea repaosul lor, cum fata se duce la mamă încă neînduplecată a iubitelui ei, Bujor în aceeași intenție la tata Ileanei; apoi metoda popei Tanda, care dîntr'un sat cădută în miserie, (Sărăcenii) face mai întăiu prin predică apoi prin batjocură, apoi prin mustrare și în fine prin un admirabil model de muncă, un sat plin de bogăție, merită cea mai mare laudă și sînt demne de punctul de vedere al unei înalte culturi. Plină de mēdă este narațiunea „Mihnea cel rău“, e foarte placută povestea „Doi feți cu stea în frunte“, care în parte aduce aminte de poveștile germane, și înteresantă novela „Șanta“. Cartea întreagă stă cu mult deasupra literaturii de romane obicnute și novelele țărănesci ale lui I. Negruzzi și Slavici se pot pune alătura cu ale lui Auerbach.

*) „Convorbiri literare.“

Judecata minții sănătoase, conform cărei toți cetățenii unui stat trebuie să aibă mulțămirea, așa ne spune nouă și așa trebuie să spună ori și cui, că o procedură cum este a șovinismului maghiar este mai rea de cât otrava care disolva organisme.

Este timpul de tot suprem, ca domniile lor domnii șovinisti să se abată odată pentru totdeauna dela practica distrugătoare de până acum, căci deșu, nu scim al cui cap s'ar scria mai reu când am avut nenorocirea ca, după multe agudueli nesocotite cum le comit dînșii în fie care și, se cață ceea ce există astăzi.

Revista politică.

Sibiu, în 22 Ianuarie.

Delegațiunile, ne spun telegramele sosite eri și azi dela Viena, au votat creditul de opt milioane și cu aceasta s'a și terminat sesiunea extraordinară, în care au fost intrunite.

Din desbaterile delegațiunilor în general și în special se vede, că de pe băncile ministeriale se asigură, că scirile despre dimensiunile rescoalei sunt esagerate și că rescoala nu are să mai țină mult. Asigurările aceste liniștitoare par a se confirma prin altă scire despre buna primire ce a avut L. M. C. bar. Iovanovici în călătoria sa din țările acestor la Mostar. Aci și în toate locurile pe unde a trecut generalul a fost întâmpinat cu asigurarea populației de toate confesiunile despre credință și supunere către împăratul.

Presa opozițională ungurească se vede a fi de altă părere. Ea dice că descoperirile oficiale nu ascund posibilitatea, că mișcările dela meadă și sunt numai introducerea unui resboiu nou resăritean, în care monarhia noastră va avea rolul de căpetenie. Scobeleu se dice că a plecat la Paris cu concediu involuntariu. „Pol. Cor.“ de alta parte constată însă, pe cale indirectă (din Berlin), că însărcinatul cu afacerile esterne rusești a exprimat oficiului austro-ungare de esterne părerea de rău pentru toaștul lui Scobeleff.

Scirea aceasta îmbucurătoare pentru toți căți iubesc pacea s'a turburat prin purtarea fără tact a ambasadorului austro-unguresc dela Paris, contele de Beust. Se scrie adecă la „Köln. Ztg.“ că diplomatul nostru comunică într'un mod demonstrativ cu dna Adam, cunoscută de anti-germană și care nu de mult a fost la Petersburg în afaceri de resbunare pentru resboiul din 1870-1871). Într'o adunare a unei asociațiuni literare contele Beust se

fiș dis între altele: „Sufletul meu e recunosătoriu, inima mea e franceză.“ În Berlin, la aliatul monarhiei cel mai puternic, purtarea contelui a făcut rea impresiune.

Din provinciile dela marea baltică se anunță persecuțiuni pornite contra Nemșilor din partea Rușilor.

Rescoala.

Din un buletin oficial dela 2 Februarie aflăm că la 1 Februarie generalul bar. Iovanovici a telegrafat noaptea la 10 oare 45 minute:

30 Ianuarie, după ameași. Dela 1 1/2 oare o luptă neînsemnată la Corito în contra unei bande de insurgenți de 150 inși, cari fură împinși dincolo de fruntăria muntenească. Pe partea noastră nici o pierdere, pe partea contrariului nu se scie dacă sunt perderi.

30 Ianuarie. Azi după ameași o bandă cam de 200 a năvălit între Grab și Crusevice asupra animalelor încărcate cu proviant ale unui întreprindătoriu privat și au luat, după cum se dice, patru capete. Năvălirea aceasta insurgenții au spriginit-o de către Mocrinie cu un despărțământ lateral. Aici însă o companie dela reg. de infanterie 22 și postul de gendarmerie au atacat pe insurgenți și i-au mânăat spre Drostier. Din partea noastră nici o pierdere; dela insurgenți 1 mort și 3 răniți.

30 Ianuarie. Pela 1 oară după ameași au plecat dela Iagodiste 400 până în 500 de insurgenți spre Crusevice, localitate ocupată de compania a treia a reg. de inf. Nr. 16. Compania a pășit ofensiv, ear altă companie care se afla în Nrbanie și un post de gendarmerie înmulțit au fost îndreptați în dosul insurgenților. După o luptă de trei oare insurgenții au fost preste Iagodiste spre Cameno. Pierderea noastră a fost și un ranit ușor. Insurgenții, se dice, că a pierdut 9 morți, pe cari i-au dus cu sine. Atitudinea trupei foarte bună.

În 3 Februarie n. s'a publicat alt buletin oficial, conform cărui comanda generală raportează din 2 Febr. n. la 7 oare seara:

Coloana col. Hotze, cum s'a raportat, și-a asigurat aședătura dela Rogoy și a constatat că grosul insurgenților este în Crblina. Coloana a vrut să încungiure pozițiunea (insurgenților) greu de atacat în frunte și înainte de toate să între în legături cu garnisoana din Focea cu care căutase și aflase contactul. Sosind în Varos colonelul Hotze a aflat că grămădirea cea mai mare de insurgenți este în spațiul Mrezița-Susiesno. La locali-

tatea aceasta din urmă și la Loeve și Brod, care erau ocupate de despărțăminte de asigurare pentru garnisoana din Focea, sau întâmplat ciocniri mai neînsemnate între despărțăminte și insurgenți.

Împregiurarea aceasta a întărit pe colonelul Hotze în propusul său de a asigura Focea, acest punct important, care eventual putè fi amenințat și apoi ași îndrepta atențiunea asupra liniei Drina. De aceea a prolongit marșul preste Mrezița-Usticolina și alungând pe insurgenți în 1 și 2 l. c. a ajuns la Focea. Căpitanul Tichy dela reg. de inf. 75 a murit în urma ranei ce o primise în pept.

Până aci buletinul „D. Ztg.“ comentând adauge:

Spre a putè judeca bine însemnătatea evoluțiunilor despre care vorbesce buletinul trebuie să ne închipuim care a fost anumit scopul expedițiunii colonelului Hotze. Acesta fu trimis dela Seraevo cu o trupă mai mare ca se alunge insurgenții cari se aședaseră spre apus dela drumul între Seraevo și Focea și îl și amenințau. În același timp s'a trimis dela Focea un despărțământ de trupe ca se esopereze cu colonelul Hotze. Buletinul oficial anunță acum că colonelul Hotze, după ce a aflat despre o grămădire mai mare de insurgenți în ținutul Mrezița-Susiesno, s'a lăsat de planul de a scoate cu totul pe insurgenți din pozițiunile lor și s'a retras nu la Seraevo ci la Focea. Aceasta i s'a părut a fi de lipsă, fiind amenințarea Focei și a liniei Drina cu puțință. Este cunoscut că insurgenții odată s'au și încercat în apropierea dela Focea a trece pe rîpa dreaptă a Drinei pentru a tăia comunicațiunea trupelor dislocate în ținutul Limului cu Bosnia. Pericolul acesta este după sosirea coloanei col. Hotze în Focea cel puțin momentan, delăturat. Firescu nu trebuie scăpat din vedere că intențiunea de a scoate pe insurgenți din ținutul Crblinei de unde amenință drumul dintre Seraevo și Focea, deocamdată a ramas neexecutată.

Ca adaus comanda generală din Seraevo telegrafează în 2 Februarie n. perderile trupelor în 31 Ianuarie la Brod și la Mrezița cari peste tot sînt: 1 mort 5 răniți greu și 1 rănit ușor.

În legătură cu cele mai sus înregistrăm că pe când în delegațiuni bărbați de stat austro-unguresci asigură în toate chipurile că rescoala nu e influențată din afară de nemenea „Köln. Ztg.“ foaie bine acreditată constată că din cercurile panslave dela Moscva au plecat spre ținuturile rescutate până

acum preste două milioane de ruble Aite sciri telegrafice a le biroului de corespondență spun că dela Odesa pleacă voluntari, tunuri, puscii și lădi cu pulvere. Aceste toate la Varna se descarcă pe uscat și cu drumul de fer vin la Rusciuc. De aici află calea mai departe spre ținta lor ulterioară.

Dela dieta Ungariei.

(Urmare din Nr. 8.)

Adolf Zay: On. Casă! Din decursul de până acum al desbaterii bugetarie abia se putea presimți că sala ședințelor ne va înfățișa particulara și interesanta icoană de astăzi: Acei ce cu puțin oare mai nainte se certau cu înverșunare între sine, astăzi îi vedem îmbrățișându-se unii cu alții. C. Tisza în brațele celuiși Blasius Urban, care acum vr'o câte-va zile îl înjura de atâte ori în tonul profetiilor din testamentul vechiu — Oto Hermann în brațele lui Em. Ivánka, care decurând îl înferase pe dînsul împreună cu partida sa cu stigma de „revoluționar“. Într'adevăr ei s'ar putè felicita imprumutat cu cuvintele poetului H. Heine:

„Selten habt Ihr mich verstanden
Selten nur verstand ich Euch —
Doch wenn wir im . . . Chauvinismus uns faden
Da verstanden wir uns gleich.“

(Strigări din stînga extremă: citează unguresce — nu nemșesce (nix daitisch)!)

Durere în nobila luptă de emulațiune, de azi pentru un laur atât de efitin a creșut și amicul meu D. Szilágyi că trebuie să ia și dînsul o stălpare de laur — nu'l voi întreba cu ce preț. Fie-mi însă permis a mă ocupa mai întâiu cu dînsul. Mai întâiu dsa a reflectat pe dd. Wolff și Gull, că acestia nu au avut nici o lipsă a declara aici în mod ostentativ, că vor se remana Sasi, pentru că în ziua de astăzi nici Sasi, nici alți Nemaghiari nu sînt atacați în naționalitatea lor. Ve rog de iertare, dar nu scie oare dl deputat că în timpul mai nou există în Ungaria numeroase reuniuni de maghiarizare, cu scopul pronunțat pe față în statutele lor de a despoia pe cetățenii nemaghiari ai acestei patrie de numele lor, de limba lor maternă, de consciința lor națională întregă și guvernul unguresc și uită de stînta datorință — de a fi mai presus de curente luptei de rassă — atât de mult încât probează statutele acestor reuniuni ce submină pacea internă și consolidarea statului, că prin urmare autorisează cu putere ministerială acest resboiu civil nesângeros, dar cu atât mai periculos, declarat Nemaghiarilor? Nu scie oare d. deputat, că un cerc administrativ întreg, comitatul Șarosului, a înscris pe drapelul seu într'un mod cu totul oficial tendența: de a întinde Maghiarismul „cel puțin“ până la marginile geografice ale Ungariei, va se dica a face să dispară de pe fața pământului două treimi din populațiunea acestei țeri ca națiune — și că acel comitat a mers în sântul (?) seu zel până a oferi Împăratului Austriei și Regelui Ungariei patronatul asupra acestei reuniuni atât de patriotice și cu atîta prudență de stat! Nu încape nici o îndoială asupra modului, cum ar fi primită la locurile decedătoare o atare insinuațiune și eu nu me îndoesc nici pe un moment că ce feliu de svat ar fi trebuit se dea în această privință dl ministru president. Dar cu toate aceste dl deputat va trebui să conceadă că față cu astfel de simptome, curente și „goane“ se cere oare care curagiu a declara în a c e a s t i a casă, care azi e atât de parțială și pătimașe: Eu țin cu credință la națiunea mea. Căți dintre membrii nemaghiar

Din aceeași revistă, pag. 137 și 138 din 1881.

Neue rumänische Skizzen, etc. Traducătoarea, urmăresce scopul de a căștiga câțiva noi amici pentru literatura română. Nu toate novelele vor contribui la aceasta. Unele din ele sînt prea neînsemnate în cupriusul lor, sau ca novela populară din Transilvenia „Budulea Taichii, de o nesuferită lungime. Însă cele două novele puse cu drept cuvînt în fruntea cărții „Gura Satului“ de Slavici și „Andrei Florea“ de Gane, produc din contră un efect mai mare decît îl așteaptă traducătoarea: ele ne pun în stare să privim foarte de aproape în viața țeranului român, adecă mai a națiunii române întregi; ne arată omul din popor în pacinica idilă sâtească și în vîrtegiul bătăliei, și ne dovedesc în mod evident, că ultimele fapte resboinice ale Românilor au deșteptat simțământul național al acestui popor, despre care până acum abia se făcea amintire, și au deșteptat totdeodată o puternică lucrare literară.

Urmează apoi o analiză a cupriusului celor două novele de Slavici

și Gane, cu relevarea textuală a unor pasaje marcante.

Magazin für die Literatur des Auslandes (Nr. 22, 1878) într'o întinsă dare de seamă, scrisă cu o vie simpatie pentru obiectul traducerilor d-nei Kremnitz, dice între altele;

Cartea produce un interes călduros pentru poporul român. . . Figurile sînt atât de vii și zugrăvite cu un realism atât de palpabil, încât nu ne putem îndoii, ca ele au fost luate din viața adevărată. . . Ori cât de deosebit ar fi materia și concepția acestor novele, în o privință le este tuturor întipărită marca unei literaturi tinere, care înaintează cu multă pază. . . pe o cale puțin bătută. În toate lipsește elementul, în care literatura Europei cu civilizația veche își află în ziua de astăzi punctul de gravitare: analiza psihologică. Această lipsă devine aici, după materie tratată când un defect când un merit. Idila „La crucea din sat“ de I Slavici nu are în simplitatea ei naturală și în descripția ei puternică trebuință de o dezvoltare psihologică. Acești oameni simpli nu reflectează asupra faptelor lor, care sînt spontane ca ei înșiși, ci stau

înaintea noastră așa cum au fost scoși din viață. . . . Schița lui Slavici este, prin privirea ei clară asupra vieții țeranului român, cea mai remarcabilă și cea mai originală dintre toate. . . . Chiar și mici lucruri esteriore, cum sînt d. e. numele de femei pline de dulceața vocalelor, ne ating în mod plăcut. . . . Cele două shițe de I Negruzzi: „Popa Gavril“ și „Cucoana Nastasia“ întrec aceasta noveletă simplă în ceea ce privește măiestria descripției, dar nu le este atât de hotărît imprimat spiritul specific românesc. Popa Gavril e o mică capodoperă de humor, are însă o trăsătură predominant rusească, care în „Cucoana Nastasia“ ese și mai mult la iveală. . . . Autorul își desemnează micul tablou cu atîta precizie și cu atîta siguranță realistică încât par'că avem înaintea noastră o schiță a marelui descriitor al moravurilor rusești, numai cu mai puțină psihologie de cum obiceiunește Turgenoff. . . . În Popa Tanda de I Slavici, și în Șanta de Gane, se dă însă pe față lipsa unei concepțiuni mai adânci. . .

(Va urma.)

ai acestei case c ute a z ă a face aceasta. Dl deputat împuță amicilor mei că a fost „superfluu“, a declara că țin la naționalitatea lor, mie însă mi se pare de altă parte că e de prisos a constata, după cum cere dl deputat, că ei sînt și vor să rămână cetățenii a c e s t u i s t a t — pentru că aceasta să află scris cu litere lapidare în fruntea programei, pe a cărei basă au fost aleși deputați. Să mi numească dl deputat un unic fapt, prin care ambii mei amici și Sasii independenți au arătat în genere că ei nu se simțesc ca cetățeni ai a c e s t u i s t a t — afară numai dacă cineva va afirma că conservarea cu credință a naționalității e necompatibilă cu indigenatul unguresc. Pot se asigura pe on. Casă, că noi nu avem sau nu am avut legături politice cu străinătatea, că noi nu am conspirat nici cu Italia și Franța, nici cu Prusia în anul 1866 contra acestui stat și contra dinastiei. (Nelinisce.)

A mai fost în discursul dlui deputat un moment de tot simpatic pentru mine, acel pasagiu, în care dînsul răspunde la declarațiunea nu prea politică a dlui ministru president. Acesta a ținut amicului meu Gull, că se bucură, că nu are încredere întrînsul și va fi mândru, dacă nu va avea nici odată. La această declarațiune replică cu drept cuvînt dl Szilagyi, că din contră e de dorit a se restabili înțelegerea și încrederea între guvernul unguresc și națiunea săsească prin împrumutată și loială respectare a legilor și a c o n s t i t u ți u n e i. Eu din parte-mi pot se asigura pe amicul meu, că noi totdeauna am fost și sîntem gata a face aceasta și politica săsească, al cărei purtătoriu nepretențios sînt și eu, nu a părăsit nici când terenul dreptului de stat unguresc, pentru că puterea și încrederea noastră strășii arădecinele saletogmai în drept și în lege.

Cred că această declarațiune e cunoscută on. Case pentru că togmai eu am constatat cu ocaziunea unei asemenea desbateri agitate că cuvintele poetului maghiar: „Aici trebuie să trăiesci, aici trebuie să mori“ sînt dișe și pentru noi Sasii. Permiteți-mi a mai adauge, că noi ținem la aceasta feară udată și cu sângele părinților noștri, cu toate fibrele ființei noastre, deși la noi nu se pot aplica celelalte cuvinte ale poetului: „Căci despărțându-te de aici nu vei afla alt loc în lumea întreagă.“ Dacă seminția Maghiarilor — o mână de oameni în marea imensă a popoarelor — apără în aceasta feară nu numai un stat, ci nuda sa existență și unicul petec de pământ ce i-a mai rămas în lumea largă, — apoi patriotismul său se întemeiază numai pe instinctul elementar al conservării proprii și este un product forțat al situațiunii critice și isolate, în care se află această seminție — eu știu să respectez și acest patriotism. Dar dacă Sasii — care nu e togmai de tot isolat în Europa — țin cu credință la această feară, vînd a apără și ocroti acest stat și a'i da vitalitate, apoi acest interes isvorit din partea morală a voinței proprii, aceasta credință nepretinsă de egoismul de rasă ce o au Sasii cătră stat, credință adevărată și nefalsificată, nu va sta doară pe o treaptă mai inferioară a valorii etice, decât patriotismul instinctiv de conservare proprie al Maghiarilor. (Mișcări, sgomot.) Domnii să-se cugete la aceasta, înainte de a ne mai dăscăli despre patriotism.

Dar dl Szilagyi crede că mișcarea actuală din Germania, cu care dînsul ne identifice pe noi Sasii, subminează rădecinele statului unguresc. Cum poate dice, un om de altfel cu cugetare logică, a s e m e n e a lucrurii! Despre partea noastră la mișcarea din

Germania voi vorbi mai târziu. Acum voi să întreb numai pe amicul meu, cum a putut dînsul ceti aceste tendințe destructive din statutele „reuniunii scolastice germane“ atât de greu bănuite din partea sa? Ve rog nu căutați cu ori ce preț fantome în ameața mare! Toată crima reuniunii scolastice germane este: că provoacă la spriginirea scoalelor germane din Ungaria, prin urmare la promovarea de scopuri culturale, care, firesce nu spre înălțarea reputațiunii statului unguresc — sînt neglijate ba mai mult decât neglijate din partea ministrului de culte unguresc. (Contrațiceri vii și sgomot). Deci după părerea mea aceasta nu e alt ceva decât aceea ce face aici reuniunea Sct. Ladislau. (Contrațiceri). Nu veți contesta doară aceea ce ve voi dovedi negru pe alb.

După memoriul autentic, distribuit aici, al reuniunii Sct. Ladislau presidentul acesteia Dr. Laurențiu Schlauch a ținut în cuvîntul său de deschidere dela 27 Septemvire 1881 din cuvînt în cuvînt: „noi ajutorăm de ani pe Maghiarii catolici din Bucovina și România pentru că se nu și peardă credința și naționalitatea lor... noi susținem și spriginim scoli — firesce maghiare — în Brăila și Belgrad, etc.“ Deci dlor, *quod uni aequum alteri justum*. (Strigări vii din ambele părți ale casei: „Ba nu!“) Cred că pot se afirm cu cutezare față cu colegul meu Szilagyi, și aceea că a spriginii scoale nu însămnă a submina rădecinele statului unguresc, căci dînsul nu va voi să afirme, că scoala germăna e periculoasă pentru statul unguresc, așa cum se arată acesta acum. (Va urma.)

(Proiectul pentru scoalele medie) este combătut mai din toate părțile. După informațiunii neîndoite toate trei diecesele din metropolia gr. or. romăna din Transilvania și Ungaria protestează contra proiectului. De astădată identic și nu colectiv.

După noi forma, în împregiurările în care ne aflăm și după esperiențele din trecut, nu este de cea mai mare importanță. Căpetenia lucrului e a nu consimți tăcînd, cu un proiect care e mai absolutistic decât absolutismul, e destinat să derădăcina legile sancționate anterioare privitoare la autonomia bisericeii romăne și la puținica „egala îndredtățire a naționalităților“, și în fine mai e destinat a scoate din usul literar limbile patriei, care am ajuns așa departe de sînt de concetățenii maghiari tratate de limbi străine.

Cât despre archidieceasă auzim că a stabilit actul respectiv care se va înainta parlamentului. Principiul conducătoriu, pe cât am putut afla este apărarea autonomiei bisericeii noastre naționale. Sperăm că actul acesta care interesează pe public se va publica la timpul său. Tot așa sperăm că se vor publica și cele ale dieceselor Aradului și Caransebeșului.

Din diarele maghiare vedem că în contra proiectului se ridică și romano catolicii din Transilvania și în fine și biserica ung. calvină.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Brașov, 16/28 Ian. 1882. Continuând din Nrul trecut adaugem:

Acum ar' trebui să se fac observațiunile ce mi le-am plănuit când am luat condeul în mână. Dar' mai întăiu se deschidem puțin „Raportul“ tipărit „despre activitatea asociațiunii pentru spriginirea învățăcelor și sodalilor romăni meseriași (Brașov; tipografia Alecsi; 1882)“ și să vedem, care a fost soarta acestei asociați-

uni dela înființarea ei până astăzi? — Înainte de toate se vedem cum s'a născut și cum a fost întempinată în primele zile această „Cenușioacă“ a asociațiunii noastre?... Era anul 1869. La stăruința părintelui B. Baiulescu mai mulți vrednici bărbați cu durere de inimă pentru înaintarea Romănilor se adunară la olaltă și se întrebă: cum s'ar pute lăți mai lesne meseriile între ai noștri? Toți răspunseră: prin înființarea unei Reuniuni care se adune cât mai mulți ucenici și se sprijinească cât mai mulți sodali și măiestri. Dar' lucru naibeii! — Ceea ce se primesce cu entuziasm de o adunare de tot numeroasă, nu se eșecută de nimenea. Nu se descuragează cei cu inițiativa, ci fac statutele și în 30 Maiu 1870 le presentă părintescului guvern unguresc. De patru ori respinge aceasta înaltă autoritate, cu care ne a miluit D-șeu de un șir de ani, de când mergem tot mai spre ripă de patru ori modifică proiectul presentat și numai a cincea oară se îndură domnii dela Buda-Pesta să întărească înființarea unei societăți de meseriași nemaghiari și prin urmare (după cum cred dînsii) dușmani statului.

Ei bine, se trece și acest purgatoriu, și acum săriți Romăni din toate părțile și ajutați-ve mesteșugarii!... Ți-ai găsit! De nu era societatea „Transilvania“ din Bucuresci care se dea o subvențiune anuală de 532 fl., de nu era biserica s. Nicolae din Scheiu, care se dea pe tot anul un ajutor de câte 100 fl. de nu era dl. comerciant din loco D. Eremias, care se îmbrace în decurs de doi ani câte 10 copii sêraci, din venitul celor 2395 fl. încasați până acum cu o nespūsă greutate nu știu șeu ce se putea face. Dece, douăzeci de oameni nu pot susține o astfel de întreprindere! Miile trebuie să pună umerul!

Acum alte belele!

Oamenii noștri dau binelui cu piciorul, căci nu se pot învoi nici-decum cu idea că copiii lor se stă câte trei, patru ani la un măiestru fără nici o plată:... și dacă totuși cu voiă fără voiă se înduplecă ași aduce pușorii la oraș nu voesc ferita D-șeu! se le mai de vre-o cămașe ceva. La mester sînt, mesterul se-i îmbrace!... fie părinții ucenicilor cât de cu dare de mână. Și cu toate acestea, mulțămită stăruinței de fer a bărbaților din comitet și cu deosebire a bravului president, asociațiunea pentru spriginirea meseriașilor romăni nu s'a desființat, ci din potrivă, a înaintat. Trei sute douăzeci și trei de tineri au intrat la mesteșug prin ajutorul ei; 110 sodali și 21 maestrii au eșit sub auspiciile ei. Pe lîngă acestea sodalii romăni din Brașov au fost în stare a se constitui într-o societate musicală și de lectură, care de bună samă va contribui mult la cultivarea lor.

În deosebi, dacă s'ar interesa cine-va despre specialitățile celor-ce au îmbrățășat meseriile și despre locul născerii lor, i aș reproduce următoarele date din „Raport“:

Dintre cei 323 tineri cari au fost aședați la meserii din 1871—1881... 14 s'au aplicat la lăcătăria, 29 la meseria, 23 la croitoria, 13 la rotaria, 48 la păpucăria 72 la cismăria 10 la zidăria, la curelăria, 41 la cojocăria 16 la cioraperie 14 la faurăria, 6 la tipografia, 3 la litografia, 2 la tinicheria, 4 la mașinaria, 6 la lemăria, 20 la negoț. După locul născerii acesti tineri sînt: 71 din Brașov, 26 din comitatul Brașovului, 10 din cercul Branului; 32 din comitatul Făgărașului 10 din comitatul Trei-scaunelor, 36 din com. Sighișoarei, 32 din Saschis (în aceasta comună a făcut mare propagandă zelosul paroch G. Șoneriu) 35 din comunele: Paloș, Bertan, Daia, Gisera, Bundorf și Muchendorf, 25 din comunele: Archit'a Zoltan, Na-

dăș, Coveș, Hașfaleu, 15 din Blaj și com. Aindului; 30 din părțile Albei Iulie, Abrud, Deva, Uioara, Făget și Mureș Oșorheiu. Din cei 110 sodali eșii sub auspiciile asociațiunii au ramas în Transilvania și Ungaria 87 (46 se află în Brașov) 22 au trecut în România, 1 în Turcia.

Pentru instruirea scolastică a tinerilor din cestiune corpul profesoral dela scoalele medii romăne din loc a deschis un curs gratuit de Duminecă compus din trei despărțeminte. De present învețăcelii dela meserii sînt primiți în scoala gremiului comercianților romăni din Brașov și numai cei cari nu știu nici ceti, nici scrie, primesc lecții dela un profesor gimnasial.

Eată ce a lucrat asociațiunea în decurs de dece ani...! Considerați acum atât împregiurările cât și rezultatele și vedeți cât de mari au trebuit să fie jertfele ce le-au adus cei din fruntea întreprinderii despre care e vorba. Hei, se fi fost la înălțimea lor atât cei cu dare de mână cât și cei ce au în adevăr mare lipsă ca să învețe vre un mesteșug, ce nu se pute face! Aici nu putem dice, că cei dela conducere au fost de vină, căci am grăi un mare neadever. Noi înși-ne am fost de vină, noi publicul cel mare. Cei cu dare de mână nu s'au gândit cu seriozitate la însemnătatea clasei de mijloc, la însemnătatea meseriașilor, și n'au dat obolul ce trebuiau să-l dea. Sătenii și orașenii noștri mai scăpătați au întârziat ași aduce copiii la mesteșug și în chipul acesta a le da în mână cea mai sigura pâne. E drept, că sîntem încărcăți cu felu de felu de contribuiri pentru felu de felu de scopuri naționale și filantropice, dar mai înainte trebuie să ne așărăm de unde bate vîntul mai tare; trebuie să ajutăm unde este lipsă mai mare. E drept că omul nostru din popor nu are în toate atăta iscusință ca să deosibească binele de rău, dar preoții noștri ce treabă au? Ei trebuie să îndemne și să încurageze mereu cu fapta și cuvîntul. Facă astfel și fie siguri, că din toate părțile vor auzi numai laude. Facă astfel să fie siguri că multe generațiuni viitoare îi vor binecuvînta.

Ei bine va dice cineva; ce ne tot spu dta că ai noștri nu se aplică la meserii, când ai văduț că la expoziția din Sibiu erau și mese, și dulapuri, și pantaloni, și papuci, și oale, și ciubere și curele și pëlării și altele și altele încrate de măiestrii de ai noștri? Să nu ne iuțim prea tare, ci să considerăm în ce proporțiune stau mesteșugarii ce-i avem cu cele trei milioane de Romăni din Austro-Ungaria... pare-mise că va trebui să ne întoarcem la vorba celuia: „Cu un picior de rac tot sêrac.“ Unde sîntem și unde ar trebui să fim!

Dar așa! va dice altul. Nu răbdăm noi destule necasuri ca plugari și ca păstori; ce să ne mai chinum și ca meseriași?... Nu veți d-ta cum trăiesc și meseriași din ziua de adî? O și au de lucru și de ce nu! — Nu este așa! Plugarul și păstorul este legat de locul născerii și este nemijlocit supus la toate eventualitățile ce vin preste cuibul părinților săi. De-i merge rău în locul în care s'a pomenit, să prăpădesce cu desăvârșire. Trecearea într'alte locuri mai adăpostite este împreunată cu mari greutăți. Alta e cu mesteșugarul. Dacă vede, că nu-i merge bine în Brașov, se duce la Sibiu, dacă nu face treabă nici aici, mai cearcă și în Arad, dacă se convinge, că sub coroana S-tului Ștefan nu mai e de trau, iute își ia acul și degetariul, sau sula și calapodele și tunde-o spre România, sau Bulgaria. De! ce se facă omul? se adăpostesce unde-i vine mai bine!.. În ori

*) Seraci preoți, de bună și vor aduce aminte de dicala: „Unde-i greu Acolo's eu; Unde-i bine nu-i de mine“. Red.

ce loc se va adevăra, că meșteșugul e plugul de aur. Nu! aceste nu sunt considerații care se ne poată opri în drum. Nu ne vom abate de loc din calea arătată de vrednicii conducători ai asociației; vom îndeplini ce am trecut cu vederea până acum; vom îndeplini; îi vom sprijini din toată puterile. Cel-ce nu ar face așa, ar dovedi că nu este pe deplin pătuns de binele neamului meu.

Nu pot încheia fără se citez partea ultimă din introducerea „Raportului“ în care se ating vre-o câte-va puncte vrednice de toată atențiunea:

„Esta un fapt,“ dice raportorul, „ce nu se mai poate astăzi de loc contesta, că industria cea mare prin producțiunea sa, ce este aproape să întrecă consumul general, a adus tuturor meseriilor nise lovitură atât de puternice, încât un mare număr din ele abia mai poate duce o existență slabă și de tot șovăindă. Aceasta se întâmplă pretutindinea și trebuie să se întempe, de oare-ce meseriile pe terenul pe care se puseră față cu industria mare nu putea nici de cât să susțină lupta contra groasniciei concurenței a acestei: din cauză, că mâna omului este cu mult mai slabă, în comparațiune cu puterea mașinelor, decât ca ea în aceasta luptă inegală se nu fie învinsă în cele din urmă. Îndată ce meseriile s'au pus să țină lupta de concurență cu industria cea mare pe terenul efinității produselor, rezultatul acestei lupte era ușor de prevădut: în locul prim trebuie să sufere în favoarea efinității soliditatea produsului, eară după aceasta bunul gust, frumseța și calitatea lui. Ceea ce sa întâmplat cu toți meseriașii în genere să întâmplat și cu meseriașii români. Acestia având în vedere concurența, ce le face industria cu produsele sale mai efine, dară mai puțin solide, au trebuit să încerce și densii a produce lucruri tot atât de efine, ceea-ce firesc nu s'a putut decât în detrimentul solidității. Astfel credem a nu greși de loc susținând, că noi Români astăzi nu posedem, nici un ram de meserii cu care ne-am putea mândri.

Lucrul stând astfel de sine ni se pune întrebarea: Ce este de făcut? Să încrucisăm mâinile și să privim cu nepăsare, cum pier meseriașii și meseriile române așa dicând încă înainte de a se naște și se lăsăm ca industria cea mare să omoară de tot meseriile cele mici? De sigur, că nu! Dar încă odata cum o putem face aceasta? Soluțiunea acestei grele probleme nu credem, că se poate afla decât în părăsirea călei greșite, pe care au apucat meseriile și în luarea unei direcțiuni cu totul nouă! Meseriile, fiind cu totul în imposibilitate de a susține lupta cu industria pe terenul efinității trebuie să caute a da produselor lor o altă însușire care să le procure o superioritate nedisputată asupra produselor aceleia, trebuie ca mâna omului se fie dirigiată de cap, mintea inteligentă să conducă munca, cu un cuvânt trebuie ca arta să vină în ajutorul meseriei și să o schimbe cu totul, prefăcându în meserie de artă (artistică). Singurul mijloc de scăpare, ce îl mai pot afla meseriile este numai în o intimă alianță cu arta: cu cât va fi mai strinsă aceasta alianță, cu atât va dobândi produsul individului o superioritate mai incontestabilă asupra produsului mașinelor.

Nu mai când aceasta alianță între meserie și artă va deveni un fapt complet, când inteligența va conduce mâna lucrătorului, când meseriașul va deveni un artist în meseria sa, când produsul mânilor sale prin soliditatea, frumseța și bunul său gust va deveni superior produsului mașinelor: numai atunci vom ave măie-

stri în meserii, pân atunci vom avea numai nise mașini veșuitoare. Mijloacele cele mai nimerite pentru a ajunge la acest scop nu pot fi aflate decât în atelierile și școalele de meserii și în muzeele industriale, ce s'ar putea întocmi pe lângă acestea școale, pentru că, prin observarea și studiarea obiectelor de artă espuse în ele din partea învățăceilor și chiar a măestrilor, se se poată desvolta inteligența și forma, gustul frumosului.

Aceasta reformă a meseriilor a început deja în țările cele mai civilizate ale occidentului și a produs rezultatele cele mai neasteptate. Ea nu va întârzi să înceapă și la noi. Pentru îndeplinirea ei însă forțele unei Asociațiuni ca a noastră sunt cu totul neputincioase; statul care are datorița de a aplană și delatură toate pedecile prosperității tuturor cetățenilor, care îi supoartă greutatea, va trebui el să vină să înlesnească aceasta reformă....?

Dacă căutăm în specie cauzele, care împedecă prosperarea și înaintarea meseriașilor români în mijlocul nostru le găsim pe acestea nu atât în concurența industriei mari, cât mai mult în puținul consum, ce află produsele meseriilor la publicul românesc, care și astăzi pare a se afla încă sub cătușile învechitelor prejudeții că lucrul eșit din mâna străinului tot este mai bun, decât cel eșit din mâna românului. Aceasta este o eroare dintre cele mai mari, deoarece la noi nici meseriașii de alt neam nu se afla pe o treaptă mai înaltă decât cei români, nici în ceea ce se atinge de soliditatea produselor lor nici în ceea ce privește frumseța și bunul gust al acestora. Aceasta este după părerea noastră cauza de căpetenie că meseriașii români în Brașov nu pot de loc da înainte.

Nu ne trece nici prin gând a susține că meseriașii români ei înșiși n'ar purta nici o vină pentru reaua situațiune în care se află. Din contră nu ne sfim a le spune că ei par a perde prea ușor din vedere că „timpul este bani.“ Ei trebuie se scia, că o și petrecută în nelucrare este deja o pierdere care de cele mai multe ori nu se mai poate repara. Nu ne indoim, că din momentul în care meseriașul român se va convinge că prin o muncă și o sirguintă perseverantă și neîntrepută va pute învinge ori ce neajunsuri, și din momentul în care și va permite numai acele cheltuieli și distracțiuni, ce sunt compatibile cu modestele condițiuni de câștig ale meseriei sale, atunci situațiunea precară de astăzi va înceta de sine și poate că atunci și spriginul din partea publicului românesc va fi mai puternic decât pân aci...“ y.

Varietăți.

* (Bal costumat (Calicot.) se va arangia din partea Reuniunii femeilor române din Sibiu la 15 Februarie st. n. 1882 în sala otelului „Împăratul Romanilor“ în favoarea înființării școale române de fete. Prețul unei bilete de intrare: 1 fl. 50. (pentru membri de familie până la 3 persoane 3 fl., de acolo în sus câte 50 cr., de persoană). Logea mare 6 fl. logea mică 4 fl. Contribuiri preste prețul de intrare se primesc cu mulțumită, și se vor cuita prin diare. Bilete de intrare se pot nu mai căpeta pe lângă aretarea invitării, Marți la 14 Februarie 10—12 oare a. m. și dela 3—5 oare d. m. la „Împăratul Romanilor“ odaia Nr. 1 și în seara balului la cassă.

* (Bal) se va țină Sâmbătă în 11 Febr. st. n. a. c. în Blaju „Otelul Național“ întru folosul „fondului pentru ajutorarea studenților lipsiți în

cas de morb“. Prețul intrării pentru familie 2 fl. v. a. pentru persoană 1 fl. v. a. Oferte marinimoase se primesc cu mulțumită. Începutul la 7 oare seara.

* (Concert) Înpreunat cu bal se va arangia în favorul soțiătății de Lectură „Iulia“ a junimei române dela universitatea Francisc Iosif I. din Cluj la 16 Faur st. n. 1882 în sala redutei urbane. Începutul la 7¹/₂ oare sar'a. Comitetul arangiator: Alecsandru Dragoși' președinte; Alecsandru Ciacian, Dumitru Ciuta, Octavius A Cotoș, Aureliu Marincas, August A. Nicoară, Pompiliu Pipoș, Constantin Pop, Emiliu Pop, Laurențiu Pop, Romulus Preșa, Nestor Vararean. Prețul unui bilet de intrare: 1 fl. 50 de persoană, 3 fl. de familie de doi membri, ear ceialalți de fiecarele câte 1 fl.; un bilet de fereastă 2 fl. de galerie 1 fl. Bilete se pot procura pre lungă arătarea invitării la 15 și 16-lea Faur în localul societății Iulia strada (bel-szénusca Nro 6) dela 10—1 și 2—4 oare, precum și în seara concertului la cassă. Între pausa cea mare vor presenta p. o. public 12 juni în costume naționali, jocuri istorice „Romanul și Batut'a“. Ori-ce contribuiri marinimoase se vor cuita cu mulțumită, pre cale diuaristică.

Loterie.

Sâmbătă în 4 Februarie n. 1882.

Buda: 9 49 77 1 60

Bursa de Viena și Pesta

Din 4 Februarie 1882.

	Viena	B-pesta
Renta de aur	118.75	118.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	90.—	89.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung.	109.—	108.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	95.—	—
Împrumutul drumurilor de fer ung. Obligățiuni ung. de rescumpărarea pământului	131.—	130.—
Obligățiuni ung. cu clausulă de sorșire	97.—	97.—
Obligățiuni urbariale temeșane	96.—	95.50
Obligățiuni urb. temeș. cu clausulă de sorșire	94.25	95.—
Obligățiuni urbariale transilvane	95.75	96.—
Obligățiuni urbariale croato-slavonice	95.—	—
Obligățiuni ung. de rescumpărarea decime de vin	97.75	98.50
Detorie de stat austriacă în hârtie	84.90	74.80
Datorie de stat în argint	76.30	76.—
Renta de aur austriacă	94.10	76.—
Sorși de stat dela 1860	131.—	—
Acțiuni de bancă austro-ung.	830.—	825.—
Acțiuni de credit austr.	314.25	315.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	808.—	308.—
Sorși ungurești cu premii	116.25	119.—
Sorși de regularea Tisei	109.20	111.75
Serisuri fonciari ale institutului „Albina“	99.30	99.30
Argint	—	—
Galb'n	5.65	5.62
Na oleon	9.56 ¹ / ₂	9.55
100 marce nemșeci	58.60	58.60
London (pe polița de trei luni)	120.25	120.20

ad: Nr. 434—1881.

[13] 2—2

CONCURS.

De oare-ce la terminul prim din 31 Octovvre nu s'a prezentat nici o cerere pentru stipendiile amintite sub

p. III în concursul publicat sub Nr. 291—1881:

Se escrie de nou concurs pentru 2 stipendii de căta 100 fl. v. a. destinate a se da la 2 elevi aleși cu preferire din mușii apaseni ai Transilvaniei și anume din teritoriul în care o parte a populațiunii se ocupă cu confecțiunea vaselor de lemn, spre a se perfecționa în acea profesiune la vre un institut sau corporațiune, sau în ramurile speciale de aceeași natură precum e: facerea de buți mari, confecțiunea de cruci și colonade, învălișe de case după sisteme moderne, ori și strungăria.

Aspirații la aceste stipendii au să și trimită suplicele lor la subsemnatul comitet până în 15 Februarie 1882 c. n. însoțite de următoarele documente:

1. Carte de botez în original sau în copii legalisată.
2. Atestat scolastic cel puțin din a IV clasă normală, dovedind totodată și cunoașterea elementelor de desemn.
3. Atestat de serăcie sau de orfan.
4. Atestat dela medicul cercual despre starea fizică-puternică și deplin sănătoasă.
5. Adeverință, că se află de prezent învățând vre-una din meseriile ce lucră în lemn și declararea, că s'a hotărât a se perfecționa intrinșă, legându-se totodată a presenta tot la 6 luni atestat dela institut sau dela corporațiunea respectivă despre activitatea și portarea morală.

Din ședința comitetului Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român ținută în 15 Noemvre 1881.

Iacob Bologa m. p.,

v. președinte.

Dr. D. P. Barciann m. p.,

secretariu al II-lea.

Anunțiu.

Petru Dragan, croitoriu cu firmă proprie, strada Cisnădiei Nr. 32, se recomandă p. t. public cu lucru prompt pe lângă prețuri moderate. Preoțimeii române se recomandă deosebit pentru reverenși. [15] 1—1

[1] Câștig real

fară de capital și fără risic se oferă pentru persoane inteligente și onorabile din ori ce clasă. Ofertele sânt a se adresa la J. Löwinger, Budapesta Gisela platz Nr. 3. etagiul I.

Sorburi (pompe) de vin

de cea mai bună construcțiune, distinse la congresul vințelurilor dela Viena cu premiul de stat și cu un premiu în aur pentru lucru solid dimpreună cu toate apertinențele, tulumbe veritabile americane pe lângă garanție de doi ani, pipe-Masex, caneluri duple, caneluri frânte, ventiluri de transisuri și tot felul de lucruri din metal la Francisc Syrowy Viena, Cerc. III. Fasengassen Nr. 18, în casa proprie. [102] 12—12

Zambach și Gavora,

în Budapesta strada Vațului (Vaczi uteza) Nr. 17.

Fabrică de vestminte și recuise bisericesci

de rit catolic și grec.

Felon sau Odejdie, sacos stihare, dalmatice, baldachine, prapori, flamuri, covoare de altare, potire, liti-

ere, cădelnițe, pacifocale, candel, policandre, ripide, chivot, Evangeliie, etc.

Steaguri de societăți și pentru manufacturiste.

Comandele se esecutează prompt

Obiectele care nu convin se schimbă. [157] 19—30